

Høyring vedkomande omgjerung av barnehagar og skular til oppvekststun i samband med budsjett 2021.

Utdanningsforbundet Osterøy er godt kjend med den økonomiske stoda Osterøy kommune er i og har forståing for at rådmannen må koma med framlegg til tiltak for å koma i balanse. Framlegget om å gjera Haus skule og Haus barnehage og Fotlandsvåg barnehage og Fotlandsvåg skule om til to oppvekststun og flytta 5.-7. trinn ved desse to skulane til Lonevåg, inneber store endringar og krev omfattande prosessar. Utdanningsforbundet Osterøy meiner difor at det er uforsvarleg å fatte eit slikt vedtak etter knappe to månader handsaming. Når det er sagt, set me pris på at det kom ei høyring slik at elevar, tilsette, foreldre, bygder og organisasjonar kan uttala seg om saka.

Utdanningsforbundet Osterøy ynskjer å koma med nokre kommentarar og stilla nokre spørsmål til ulike tema i høyringsnotatet.

Klassedelingstal og gruppestorleik

Rådmannen tek utgangspunkt i at ein skal halda seg til eit klassedelingstal på 28 elevar i kvar gruppa. Det betyr at det vert to parallellar på 5. -7. trinn dei fleste åra, men kva gjer ein dei åra det er meir enn 56 elevar på trinnet? Dei som er fødte i 2012 vil verta 63 elevar. Skal dei delast i to grupper og vera 31 og 32 i kvar gruppa eller får dei delast i tre grupper?

32 eller 31 5. klassingar som skal verta kjende og trygge på kvarandre vil verta ei tidkrevjande og utfordrande oppgåva for to kontaktlærarar. Skuleåret 2023-2024 vil elevtala på trinna vera 56 elevar på 5 trinn, 59 elevar på 6. trinn og 63 elevar på 7. trinn. Dette vert store grupper som må delast i mindre grupper for at det skal verta gode skuledagar for elevane og at dei skal få eit godt opplæringstilbod, samstundes som dei skal utvikla seg sosialt og viktige vanar skal setjast og øvast på før ungdomsåra. I tillegg har lærarane ved skulen krav om eit helsefremjande arbeidsmiljø og dei skal byggja relasjonar med kvar enkelt elev for å kunna utøva god klasseleiing. Den relasjonen tek tid å byggja og elevane må kjenna seg sett, hørt og forstått for at den relasjonen skal verta god. Dette vil verta ei for stor oppgåva for to kontaktlærarar. Ein må vera minimum tre kontaktærar på desse store gruppene og då har ein ikkje fått den innsparinga ein ser for seg likevel.

I tillegg kan dei fysiske tilhøva og til dømes inneklima leggja føringar på kor store grupper ein kan ha.

Ved sist skulestrukturendring gjorde mottakarskulane nokre viktige erfaringar med å vera nettopp ein mottakarskule. Det er krevjande å få fleire nye elevar på ein gang som skal inkluderast, verta kjende med alt det nye, verta trygge på skulevegen og danna nye kamerat- og venskap. Og det er krevjande å ta i mot ei ny foreldregruppa som har sine ynskjer, tankar og otter. Erfaringa frå sist runde er at dette tok tid og det var utfordrande. Dette vil Lonevåg skule måtta handtera årleg og det vil verta arbeidskrevjande for lærarane. Ein kan rekna med

at store delar av hausten i 5. trinn vil gå med til å få samla ei ny elevgruppa og ein vil mista mykje tid som skulle vore nytta på fag.

Leiarressurs

Barnehage og skule er begge ein del av utdanningsløpet til born og unge, men med kvar sine lovverk, samfunnsmandat og eigenart. I høyringsutkastet kjem det ikkje fram korleis ein tenkjer korleis leiarressurs og –struktur skal vera, men det står «ein kan etter kvart redusere leiarressursen». Ein kan sjølvsagt redusere administrasjonsressursen når ei eining vert mindre, men sjølv om ein opprettar eit oppvekststun skal det vera ein rektor ved skulen og det skal vera ein styrar i barnehagen. I Utdanningsdirektoratet si tolking frå 2015 om vilkår knytt til styrar i kvar barnehagen står det fylgjande om vilkår for at ein leiar for eit oppvekstsenter kan vera rektor for skuledelen og styrar for barnehagedelen:

«Forutsetningen er at lovens krav til forsvarlig ledelse er oppfylt både for skolen og barnehagen. For skolen følger kravet av opplæringsloven § 9-1 første ledd, mens tilsvarende krav gjelder for barnehagen etter barnehageloven § 17.

I merknadene til barnehageloven § 17 er det lagt til grunn at felles organisering av skole og barnehage som én mindre virksomhet kan være en løsning i områder der barnehagebarn og skolebarn til sammen bare utgjør noen få titalls barn. Dette er et grunnvilkår for felles organisering av skole og barnehage etter barnehageloven.»

I tillegg er det naudsynt å tenkja gjennom kva ein leiar si rolla på arbeidsplass er. Leiar har økonomi, budsjett og personalansvar. Økonomi og budsjett kan ein styra med ein viss avstand til dei tilsette, men ein kan ikkje leia eit personale om ikkje sjølv er der. Utdanningsdirektoratet skriv at det må vera tilstrekkeleg tid til å fylgje med i den daglege verksemda både i skulen og i barnehagen og utvikla verksemda vidare.

Slik Utdanningsforbundet Osterøy les tolkinga til Utdanningsdirektoratet og merknadane til barnehageloven §17 er det tydeleg at oppvekstsenteret i Haus og Fotlandsvåg vert større enn «noen få titalls barn» og at det vil vera lite rom for å gjera noko med leiarressursen. Ein vil måtta ha styrar og rektor med ansvar for kvar si verksemd. Men kanskje noko administrative oppgåver kan delast på?

Samarbeid og utveksling av personell

Det er ulike kvalifikasjonskrav for å vera tilsett i barnehage og skule. Ein lærar i skulen er ikkje automatisk kvalifisert til å vera barnehagelærar på same måte som ein barnehagelærar ikkje er kvalifisert til å undervisa i skulen. Men det burde heilt klart vore meir samarbeid mellom skule og barnehage for å utvikla kvarandre sine verksemdar. Utdanningsforbundet Osterøy ser ikkje at det er god bruk av lærarar at dei skal vera assistentar i barnehagen eller at barnehagelærarar skal vera assistentar i skulen.

Skule og barnehage representerer ulike læringskulturar, noko som gjev dei ulike utgangspunkt for pedagogisk arbeid. I eit oppvekststun må alle tilsette vera med å utvikle det pedagogiske arbeidet. For å få dette til må det vere lagt til rette for, og det vil verta behov for organisert samhandlingstid. Lærarar i skule og barnehage har ulike arbeidstidsavtalar som regulerer

arbeidstida deira og det vil verta utfordrande å leggje til rette for pedagogisk utviklingsarbeid innafør ei ramme der alle kan delta. Det vil føra til at ein må ha samhandlingsfora utanom ordinær arbeidstid og det vil utløysa overtidskostnader.

Rådmannen nemner at eit oppvekstsenter kan føra til at ein kan få fleire heiltidsstillingar i framtida. Dei siste åra har det vorte gjort eit godt arbeid i kommunen for at flest mogleg skal ha størst mogleg stilling og det er få tilsette i skulane og barnehagane i dag som har mindre stilling enn dei sjølv har ynskt, heller har av helsemessige grunnar. Me ser også for oss at det kan verta utfordrande å få timeplan og elevane sine behov på skulen til å samsvara med barnehagen sitt behov for å ha bemanning i heile opningstida.

Osterøy kommune har gjort seg nokre erfaringar med tilsette som har delt arbeidsstad. Det er lett å få til i teorien, men meir utfordrande å få til i praksis og Utdanningsforbundet Osterøy ynskjer ikkje at ein skal leggja opp til slik praksis,

Fagmiljø og rekruttering

Ein av konsekvensane rådmannen sjølv har nemnd er at fagmiljøet ved dei to skulane vil verta svekka og at det kan verta utfordrande å ha nok og riktig kompetanse til dei utfordringane som skal løysast. Det vil også verta mindre fleksibilitet i korleis ein kan bruka lærarane sidan ressursen vil verta knapp. Me deler denne uroa.

Ein av konsekvensane av omlegginga frå allmennlærerutdanning til 1.-7. trinn lærar og 5.-10. trinn lærar er at det har vorte færre lærarar som har utdanning som er retta mot 1.- 4. trinn. Alle barneskulane ynskjer seg fleire lærarar med 1.-7. trinn utdanning. Det er også ein trend at dei fleste nyutdanna helst ynskjer å starta ved større skular der dei tenkjer at det er eit større og sterkare fagmiljø å støtta seg til dei første åra.

No er også lærarutdanninga gjort om til masterutdanning og dei nyutdanna har mindre av den «allmennlærbreidda» som eignar seg godt i 1.-4. trinn. Vil deira fagkombinasjonar gjera det vanskelegare for 1. - 4. skulane å bruka dei i mange nok fag og vil skulane måtte tilsetja fleire i delte stillingar for å få timeplanen til å gå opp?

Bruk av frigjort areal og reinhald

Ved å flytta tre trinn vekk i frå Fotlandsvåg og Haus skule vil desse få noko frigjort areal. Rådmannen legg opp til at noko av det frigjorte arealet ved Fotlandsvåg skule kan nyttast av Fotlandsvåg barnehage om det vert behov for meir areal. Det er sikkert mogleg, men det er ikkje kostnadsfritt og kommunen har erfaring frå Lonevåg barnehage at ombygging frå ei type drift til funksjonell barnehagedrift kan vera krevjande.

I Haus barnehage er det ikkje det same behovet for å auka arealet sitt og det vil føra til at klasserom vert ståande tomme. Areal som ikkje vert nytta dagleg forfell også og det vil verta vedlikehaldskostnader ved heile bygget sjølv om det er færre elevar der.

Rådmannen skriv at ein vil kunna kutta noko i reinhald på desse to skulane. Det vil ein, men ein må rekna med at reinhaldet ved Lonevåg skule må aukast sidan ein større del av skulen

vert brukt dagleg og av fleire elevar. Det vil også verta større slitasje på Lonevåg skule sitt innemiljø, og utemiljø.

Skyss og lengda på skuledagen

I grunnlova § 104 andre avsnitt står det:

«Ved handlingar og i avgjerder som vedkjem born, skal kva som er best for barnet, vere eit grunnleggjande omsyn».

Dette er eit vedtak som får størst konsekvensar for elevane, ikkje berre ved Haus og Fotlandsvåg skule, men også for elevane ved Lonevåg skule. Elevane ved Lonevåg skule får ei mengd nye elevar inn i ei etablert elevgruppa. Det får konsekvensar for deira tilgang på læraren, på deira innemiljø og på deira skulekvardag.. Sjølv sagt er det ikkje berre negative konsekvensar, men konsekvensane det får for dei som allereie er elevar ved Lonevåg skule er viktige å hugsa på.

Mange elevar vil få lengre skuleveg og nokre vil få veldig lang skuleveg. Skuledagen deira vil verta lang og for mange vil reisetida opplevast som slitsam og stressande i lag med eldre elevar. Nokre vil vera plaga med reisesjuke og andre vil grua seg for om dei får sitja attmed venen sin eller om dei må sitja med ein av dei store. Etter skuledagen vil elevane vera slitne og det vil vera ulikt kva ein kan forventa av dei når det gjeld heimearbeid. Kanskje ein må slutta med heimearbeid for at borna skal ha tid til å delta på fritidsaktivitetar eller vera med familie og vener?

Utdanningsforbundet Osterøy er uroa for korleis denne kvardagen vert for elevane våre, der dei yngste er 9 år. Me er uroa over at fleire elevar til dømes vert slitne, utviklar skulevegving, ikkje finn seg til rette på skulen eller opplever at læraren ikkje har tid til den. Berekraft og livsmeistring er to tema som skal vera gjennomgåande i skulen sine fag og arbeid. Me opplever ikkje at framlegget frå rådmannen tek tilstrekkeleg inn over seg kor stor denne omlegginga vil vera for elevane ved desse tre skulane og at innsparinga i kroner er for lita til å rettferdiggjera omlegginga.

Overgangar

Både Fotlandsvåg og Haus barnehage har eit tett samarbeid med nærskulen sin og innarbeidde rutinar når det gjeld overgang frå barnehage til skule. Arbeidet med overgangen tek til tidleg og ein brukar heile våren til ulike treffpunkt for å gjera seg kjende med skulevegen, skulen, SFO og leikeplassen. Det desse skulane derimot ikkje har, og heller ikkje Lonevåg skule har, er rutiner for overgangen frå 4. til 5. trinn. Det vil dei måtta laga og det vil ta nokre år før ein har funnet ei form som fungerer. Dette vil krevja tid og ressursar ved alle dei tre involverte skulane og det vil verta kostnadar med besøksdagar.

Når barnet skal byrja på skulen er alle nye på skulen og i same situasjon. Når elevane skal flyttast frå 4. til 5. trinn er det to grupper med nye elevar som skal verta inkludert og få innpass i ei etablert gruppa.

Alle overgangar i eit barn sitt liv er av stor betydning og korleis overgangen vert opplevd hjå barnet er viktig for korleis ein møter overgangar seinare. Utdanningsforbundet Osterøy ser det som umogleg å klara å få til gode overgangar samstundes som ein skal få til innsparingar.

Barneskulane har god bruk for dei eldre elevane ved skulen. Dei vert aktivt nytta som rollemodellar og får oppgåver knytt til både sosial og fagleg læring. Om 5.-7. trinn forsvinn frå Haus og Fotlandsvåg skule er det ingen som kan vera dei rollemodellane. Då mister ein til dømes trivselsleiarane og fadderordninga ein har hatt med nye 1. klassingar og ein taper mykje verdifull sosial læring.

Til sist

Utdanningsforbundet Osterøy ser ikkje at det er mogleg å gjera denne omlegginga på så kort tid.

Utdanningsforbundet Osterøy meiner at innsparingane er for små, og kan fort verta mindre, til at det veg opp for den store inngripen det er i elevane sitt liv.

Utdanningsforbundet Osterøy ser ikkje at det er råd å gjera store endringar i leiarressursen innafor det lovverket som gjeld skule og barnehage.

Utdanningsforbundet Osterøy er uroa over at ein svekkar fagmiljøa og at det vert utfordrande å rekruttere til Haus og Fotlandsvåg skule slik lærarutdanninga er i dag.

Utdanningsforbundet Osterøy meiner at gruppene ikkje skal vera større enn 25 elevar og at 28 er maks gruppestorleik.

Utdanningsforbundet Osterøy er uroa over at skuledagen vert for lang og slitsam for fleire elevar.

Med helsing

For Utdanningsforbundet Osterøy

Kristin Aasheim

Lokallagsleiar

Bente Holm Hjortland

Hovudtillitsvald